

גיליון מס' 27
מומלץ להדפיס את העלון לקראת שבת

מעלות
מרוח ישיבת מעלות
לשולחן השבת
עלון שבועי לבוגרי הישיבה

תחום בוגרים

ראש הישיבה

נקודה מתוך "לחיות עם פרשת השבוע"

כוחה של תנועת נוער

הרש"ר הירש עומד על הדגשת התורה את גיל הנעורים בפרשת נדרים (במדבר ל', ד'): "וְאִשָּׁה כִּי תִדַּר נָדַר לָהּ וְאָקְרָה אֶקֶר בְּבֵית אִבִּיהָ בְּנִעֻרֶיהָ". אלו הם דבריו:

"בנעריה. יסוד פסיכולוגי עמוק יש לאותה הלכה, שאין לה דוגמה בכל התורה כולה: תקופת הבגרות לעניין נדרים קודמת לבגרות לעניין שאר כל המצוות. שהרי זו ההלכה הנוהגת בשאר המצוות: להזכר נחשב גדול משעברו עליו שלוש עשרה שנה; והנקבה נחשבת גדולה משעברו עליה שנים עשרה שנה... אולם תוקפו של נדר מתחיל שנה אחת קודם לכן: בתוך השנה השלוש עשרה לנער, בתוך השנה השנים עשרה לנערה, זאת בתנאי ש"יודעין לשם מי נדרו" (נדה מה ע"ב). הבגרות לעניין נדרים, המתחילה שנה אחת לפני הבגרות הרגילה, קרויה "עונת נדרים", ומי שהגיע לעונת נדרים קרוי "מופלא סמוך לאיש"... בשנים אלה הילד נעשה בחור והילדה נעשית בחורה, ויש משמעות גדולה לנדרים שהם נודרים באותה תקופה. הרי אלו נדרים הנאמרים בחשאי ורק ה' לבדו מכיר בהם, אך לא פעם נדרים אלה מכריעים לכל החיים; יש שכל עושר החיים של איש אציל ושל אשה אצילה הוא רק פרי הילולים של נדר שהם נדרו לה' בשחר נעוריהם. וכך תובן רצינות האהבה שה' מקבל בה את נדריהם של נערים ונערות המתבגרים לעבודתו".

בכל התורה כולה, נער מתחייב כשמלאו לו שלוש עשרה שנים ויום אחד, ונערה מתחייבת כשמלאו לה שנים עשרה שנים ויום אחד. דין מיוחד מצאנו בענין נדרים. "עונת נדרים", ואחריות הנער והנערה לקיים את נדריהם, מתחילה שנה לפני גיל החיוב במצוות - בגיל שנים עשרה לנער ובגיל אחת עשרה לנערה.

מהי משמעות הדברים?

ננסה "לתרגם" את דבריו של הרש"ר הירש בצורה הקרובה אלינו. ניתן לפעמים לשמוע בוגרי ישיבות הסדר, שאומרים לבחורי ישיבות: בישיבה מלמדים אתכם בשיעורי "הכנה לחיים" כל מיני ערכים - להיות ישרים, לחיות על פי אידיאלים. זה טוב ויפה בישיבה, אבל בחיים לא נשאר מזה שום דבר. אין דבר כזה להיות ישר בחיים. "קביעות עיתים לתורה"? זה נחמד לדמיין את זה בישיבה, מאחורי הסטנדר. בחיים עצמם אין לך דקה פנויה, ואם יש לך במקרה -

הראש שלך לא פנוי ללימוד. הכל חלומות שלא יוצא מהם כלום. על כך אומר רש"ר הירש: זה לא נכון! אל תקשיבו לאמירות הללו. נער בן שנים עשרה חולם חלומות - הוא התחנך בתנועת נוער והמדריך דיבר איתו על אידיאלים, על הגשמה וחלוציות. הוא חולם לחיות חיים כאלה. הוא רוצה להיות אידיאליסט, ישר, ערכי. הוא מקבל החלטה, ובזמן התורה - נדר נדר. אני רוצה לחיות חיים טהורים, ערכיים, אידיאליסטיים. ההחלטה הזו משפיעה על כל החיים. כל עושר החיים שלו הוא תוצאה של ההחלטה שהוא קיבל בתור נער צעיר, כחניך אידיאליסט בתנועת נוער.

פרשת נדרים מלמדת אותנו ענין חשוב ויסודי - אפשר לקבל החלטות בגיר צעיר, ולהגשים אותן. הטהרה של גיל אחת עשרה ושנים עשרה, או בימינו של גיל שמונה עשרה - יכולה להשפיע על החיים עד מאה ועשרים. אפשר לחיות חיים מלאים, ערכיים ואידיאליים. זהו המסר שאנו צריכים ללמוד מדין "מופלא הסמוך לאיש". אין זה פשט המילים, אך אדם כזה הוא באמת מופלא. אדם שנודר נדר בגיל צעיר, והוא מלווה אותו בכל חייו - זה מופלא.

ההחלטות שאנו מקבלים בגיל צעיר הן "קבילות", ואפשר לקיים אותן ולהגשים אותן בחיים. טוב לחלום חלומות גדולים בגיל צעיר, ולקבל החלטות טובות - ולהגשים אותם. הגיל המתאים להחלטות האלה הוא הגיל הצעיר, כאשר המבט על החיים הוא נקי, ערכי וטהור.

ואכן, אנו מכירים בוגרי ישיבה רבים שמגשימים בחייהם בצורה מדהימה ערכים ואידיאלים. הם קיבלו החלטה בגיל צעיר שהם רוצים לחיות חיים ערכיים, והם מגשימים את זה. בוגרים רבים מתמודדים בצורה מופלאה - אנשים מוכנים לוותר על מקום עבודה, על קידום ועל קריירה, כדי להיות ישרים, כדי להיות "נושא ונותן באמונה". אנשים מקריבים הרבה כדי לקבוע עיתים לתורה. דברי הרש"ר הירש מתגשמים לנגד עינינו - אנשים מקבלים החלטות, ובונים את חייהם לאורן. החיים שלהם ממשיכים להיות טהורים, ערכיים ואידיאליסטיים.

בע"ה שחינו ימשיכו להיות הגשמה של החלטות טובות לאורך ימים ושנים טובות, בבריאות ובשמחה.

מתוך השיעור שהועבר ב-כ"א בתמוז תשע"ט
השיעור המלא נמצא באתר הישיבה.

פינת הילדים

חשינות חיפוש כפרסה וברשי"

(לאחר מציאת המושג בקשו בשולחן שבת מאבאמא להרחיב על המושג שמצאתם)

חוצים כחצוץ הכא...

3. מדוע קרא יאיר בן מנשה לחווה שלו "חות יאיר"?

2. מה היתה הבעיה בבקשת שנים וחצי השבטים לבנות להם יישוב?

1. במה שונה נבואת משה מנבואת נביאים אחרים?

"לפי הידיעה שידוע האדם היטב שכל אשר לו מה' יתברך. כמו כן נתגלה אצלו הפנימיות חיות מה' יתברך. וכן להיפוך שחוטף לעצמו שחושב כחו ועוצם ידי כו', ע"ז זה נסתר באמת כח מה' יתברך שצפון בכל דבר"

(שפת אמת, מטות תרל"א)

האיש והאשה הוא כמו היחס בין מידת המלכות ובין הספירות שמעליה, וכמו היחס בין השמים והארץ. יש משפיע ויש מקבל, ושתי פנים ליחס ביניהם. בצורה הגלויה, המשפיע הוא העיקר. בו תלויה ההשפעה, והוא מקור השפע. המקבל נסמך על המשפיע ותלוי בו. אולם, בצורה פנימית, המקבל הוא מרכז החיים - השפע יורד אליו משום תכונותיו ומהותו, ובכלי המקבל הוא יוצא אל הפועל. המקבל הוא המטרה והתכלית של השפע, ועל כן בו תלויים הדברים - בקבלתו ובהפיכתו את השפע לחיים.

על מנת לשבר את האזון ולהבהיר את היחס בין שתי הבחינות, נתבונן בדברי הרב קוק זצ"ל על היחס שבין התורה שבכתב ובין התורה שבעל פה (אורות התורה א', ב'): "תורה שבעל פה מונחת בעצם אופיה של האומה, שמצאה את ברכתה על ידי הגילוי השמימי של תורה שבכתב. בהתגלותה נמוכה היא תורה שבעל פה מתורה שבכתב. כי הרי הגורם הראשי למצא את נתיבתה היא התורה שבכתב, היחס העליון של האומה עם האלהות העליונה, עם המגמה של המגמות, עם הנצח וההודו שבעולמים ומלמעלה של כל כללותם. אבל בצורה הפנימית הלא התורה ניתנה לישראל בשביל סגולתם הפנימית העליונה, הרי גרמה סגולה אלהית גנוזה זו להופעת תורה מן השמים עליהם, ונמצאת עליונה תורה שבעל פה בשרשה משורש תורה שבכתב, 'חביבין דברי סופרים יותר מדברי תורה'."

בצורה הגלויה נסמכת התורה שבעל פה על התורה שבכתב. בכל דין אנו שואלים: "מנא הני מילי", וכדומה, ואין דברי חכמים עומדים בלא מקור בתורה שבכתב. אולם, בעומקם של דברים התורה שבעל פה היא המטרה. התורה ניתנה כדי לבנות את חייהם של ישראל - "וחיי עולם נטע בתוכנו היא תורה שבעל פה". בשורש הפנימי, תורה שבעל פה היא הגורם להופעת תורה שבכתב על ישראל, והיא עליונה יותר.

להרחבה: מיטב ערן, "מה טיבו של עובר זה", עמ' 229 והלאה.

השבוע עסקנו בכמה מחלוקות של רבן גמליאל ורבי אליעזר, שחלקו עם רבי יהושע האם האשה נאמנת, או ש"לא מפיא אנו חיים". מחלוקות רבות נחלקו ר' אליעזר ור' יהושע, בהלכה ובאגדה. נראה שעומקה של מחלוקת זו שאנו עוסקים בה מתבאר לאור מחלוקות נוספות בין התנאים. אחת המחלוקות שבהן נחלקו מובאת בגמרא (סנהדרין צ"ז ע"ב): "אמר רב: כלו כל הקיצין, ואין הדבר תלוי אלא בתשובה ומעשים טובים. ושמואל אמר: דיו לאלב שיעמוד באלו. כתנאי, רבי אליעזר אומר: אם ישראל עושין תשובה - נגאלו, ואם לאו - אין נגאלין. אמר ליה רבי יהושע: אם אין עושין תשובה - אין נגאלין? אלא, הקב"ה מעמיד להן מלך שגזרותיו קשות כהמן, וישראל עושין תשובה ומחזירן למוטב". ר' אליעזר סובר שהגאולה תלויה בתשובה באופן מוחלט: "אין הדבר תלוי אלא בתשובה".

התנהגות האנשים כאן בארץ, במציאות המעשית, היא הקובעת את ההופעה של השפע הרוחני בעולם. ר' יהושע סובר שהעולם הרוחני הוא הקובע, ואין המעשים הנעשים בארץ יכולים לעכב את הופעת השפע הרוחני. מובן, שבמחלוקות מעין אלה אין פסיקת הלכה, ושני הצדדים מבטאים שתי בחינות ששתיהן אמת.

מדברי רמ"ע מפאנו ("שבתות ה'" מכת"י, חלק ד') עולה, שאף המחלוקת על נאמנות האשה היא מחלוקת כזו, ושני הצדדים מבטאים שתי בחינות בענין זה: "ועתה דע כי סעודה ראשונה היא לכבוד מדת לילה נוקבא הנונית מן המוחין ואוכלת מפי עצמה שעלייתה בלילי שבתות היא למקומה הראשון קודם המעוט לפיכך מפיא אנו חיים... אבל בחול לא מפיא אנו חיים... ושבו דברי התנאים דמס' כתובות בלי מחלוקת".

רמ"ע מפאנו מבאר שעומקה של המחלוקת ביחס לנאמנות האשה, מבטאת שתי בחינות ביחס למדת המלכות. היחס בין

חוויות בוגרים וכניהם מ"יום בר מצווה" בישיבת מעלות

לקראת הבר מצווה של בני שילה קיבלנו הזמנה מהישיבה ל"יום בר מצווה" בישיבה. שילה ירצה או לא ירצה לבוא? אני בודאי רציתי שהוא יבוא. ושילה החליט שהוא בא. הדרך למעלות הייתה מרגשת במיוחד לי. כזור לי שהגעתי לשערי הישיבה לפני כ-28 שנה, והיום אני מגיע עם הבן שלי. אוסף של מחשבות המתגששות ומתערבות אחת בשניה, מראות ש'זורקים' אותך למקום אחר. ומתחילה שיחה עם הבן, על המקום בו עוצבה האישיות שלו, על המקום בבית המדרש בו למדת, ואז שילה פוגש את הסנדק שלו - את הרב וינר. הסנדק של שילה? הרב שלי? שוב מתערבות המחשבות. הרבנים בישיבה מאירים פנים ושואלים את שילה מה הפרשה שלו, ואיך הוא מסתדר, ומספרים לו על חוויות בר המצווה והקריאה בתורה שלהם במאור פנים ובשמחה. ואני גאה ושמח: בהארת הפנים שלהם, ובשמחה של הבן שלי. אחרי לימוד בבית המדרש, פנינו לסיור בפקיעין במערת רשב"י ובבית הכנסת וכמובן נגישה עם מרגלית זינאתי - האישה האגדה. היה מעניין ומרתק לראות את הברכות ההדדיות, שעה שמרגלית מרעיפה ברכות על הישיבה ועל ראש הישיבה ואת הברכות של ראש הישיבה למרגלית. המהלך של החיבור של שילה (ואולי החיבור מחדש שלי) לישיבה היה מרומם ומורש. המהלך של חיבור וקשר עם הבוגרים ומשפחותיהם הוא מהלך נכון ומבורך של הישיבה, לא נותר לנו אלא לאחוז בחבל. תודה רבה לעוסקים במלאכה!

אוהד לפידות, מחזור יט

השבוע זכינו בני ואני להשתתף ביום בר המצווה בישיבה ורצינו לשתף אתכם על קצה המזלג. עבור שנינו זה הביקור השני בישיבה השנה - לאחר סיום הש"ס המרומם שהתקיים לפני מספר חודשים - ומביקור לביקור אנו מתפעלים יותר ויותר. בבית הכנסת היום בלימוד משותף על כיבוד הורים (רק בשביל זה היה שווה לבוא!) ומפגש ושיחה עם הרבנים בבית המדרש. לשיחות "הולין" הללו יש משמעות, וחיברו את בני אותי לעולמם של תלמידי חכמים. המשכנו לשיחה אישית עם הרב ויצמן, שכבר בכניסה לחדר אפשר היה להרגיש את ההתרגשות (של הבן / של האבא!). בני התפעל מהרב, הכמתו ועצותיו, בטוחני שהמפגש הזה נחקק בליבו. לאחר מכן נסענו לסיור בפקיעין העתיקה - במערת רשב"י, בבית הכנסת העתיק, במזיאון עם הסרטים, ומפגש עם משפחת זינתי השורשית מימי בית שני. פרויקט הבר מצווה הרשים אותי בירידה לפרטים - החל מל"ו מפורט ומסודר שנשלח מראש וצלם מגנטים שחייכה לנו בכניסה לישיבה, ממשיך בתכנים המדויקים לאב ובן עם ליווי צמוד של צוות הרמים וראש הישיבה ואפילו בארוחה הברשית בסוף היום. כל מפגש כזה באמצע שגרת החיים ובמיוחד לפני בר המצווה מעניק לנו ביחד ולחוד חוויות ערכיות שילוו אותנו בהמשך! יישר כח לישיבה ובמיוחד לרב מנחם על כל ההשקעה והמסירות!

מושיק שינברג, מחזור כג

השבוע הגענו, איתנו ואני, לישיבה. מסע של חצי יום התחיל במפגש שלנו עם ראש הישיבה, שבסבלנות האופיינית לו ענה על שאלות והסביר (ובסוף גם הצטלמנו).

מפגש כזה עם דמות שהאבא לא מפסיק להזכיר בבית, יוצר משהו מיוחד לנער שאני בטוח שיקח איתו בע"ה גם הלאה. אחרי שקיבלנו שי מראש הישיבה, למדנו יחד לימוד "מעלותניקי" קלאסי: יחס התורה לקשר הבין-דורי, החשיבות העליונה במסירת התורה מהאב לבן. כששאלתי את איתן מה הוא לקח מזה, הבנתי שזה לא היה סתם עוד דף לימוד. הוא ענה שאנחנו כאומה מרכיבים שרשרת ארוכה, שהיא המסורת שנוצרת בין אב לבן וכן הלאה, וכל אחד שה"ו מנתק את המסורת שובר את ה"שרשרת" הזו ופוגע בכל העם. זה הזכיר לו את המשל עם הקולה, שכל אחד צריך למלא את הגיגית בקולה, ואם מישוהו יחרוס וימלא מים - הוא הורס לכולם ולא רק לעצמו.

ניכר שהנושא, האווירה, המקום - כל המכלול הזה יצר משהו מדהים, אצלו ואצלי. כשהתגייסנו לפני אי אילו שנים, אמרו לנו שהקפיצות לישיבה נותנות "דלק" להמשך. יום כזה עשה מבחינתי את אותו אפקט...

אלעד מלכא, מחזור כט

צילומים: אבי סוסיה

